

AKIn toiminnanjohtaja Jussi Junnin maljapuhe Pappisliiton 100-vuotisjuhlien iltakalaaseilla 3.10.2018 Finlandia-talossa

Hyvät pappistoverit, ärade prästkamrater!

On hienoa olla täällä Finlandia-talolla. Aina puitteet eivät ole olleet ihan näin hienot. Liiton 60-vuotisjuhlia nimittäin vietettiin Akavatalon ruokalassa. Ihan kiva paikka sekin. Vuonna 1948 taas jännitettiin, saadaanko 30-vuotisjuhlia ollenkaan järjestettyä. Saatiinhan ne, sillä kesällä oli ollut hyvä sato ja myös Ruotsista oli saatu viljaa.

Ajattelin, että voisimme katsastaa, millaista oli silloin, kun Pappisliitto perustettiin. Sehän tapahtui 14. tammikuuta vuonna 1918, ja silloin oli maanantai eli pappien tavanomainen vapaapäivä. Paitsi silloin ei papeilla vielä ollut yhtäkään vapaapäivää. Tuonna samana päivänä bolševikkien joukot valtasivat Krimin kansandemokraattisen tasavallan pääkaupungin. Päivän Hesarissa uutisoitiin, että Kansallisteatterissa oli sunnuntaina ollut kansanjuhla, jossa oli "lämmin isänmaallinen tunnelma". Samassa lehdessä mainostettiin myös lihaliemikuutioita sekä "obligatiooneja".

Mutta Pappisliiton perustamisesta ei ihan hirveästi uutisoitu. Paitsi demarien äänenkannattaja *Työmies* kyllä kirjoitti asiasta kahdeksan päivää myöhemmin. Jutussa todettiin, että sellainen järjestö, jossa oli jäsenenä pappeja ja piispoja, oli "taistelujärjestönä tyhjää ilmaa" sekä "haihattelua ja ruikutusta".

Liitossa on ollut vuosikymmenten aikana monenlaista edunvalvonta-agendaa. Heti liiton perustamisen jälkeen oli tarpeen tarttua siihen, että papit pystyisivät pitämään ainakin yhtä hevosta ja kahta lehmää. Samaan aikaan lobattiin, että pappiloiden lämmitystä varten saataisiin sähköä ja polttopuita.

Sodan jälkeen taas keskeistä oli saada papeille autoja ja virkapukuja: liitto mm. tilasi opetusministeriöltä 400 metriä mustaa kangasta ja 1 000 kiloa tärkkiä. Kymmenelle papille onnistuttiin hankkimaan Skoda. Myös oman radioaseman perustamista suunniteltiin.

Haasteitakin meillä on aika ajoin ollut. Heti ensimmäisen vuoden joulukuussa jouduttiin miettimään viestintä uusiksi, kun liiton hallinnoiman rahaston nimi päätettiin muuttaa "vuoden 1918 muistorahastoksi". Sehän oli vain kuukautta aikaisemmin perustettu nimellä "Suomen kirkon marttyyripappien rahasto". Ristiriidoilta kirkon kanssa ei myöskään välttytty. Heti toisena vuonna Pappisliitto julisti, että kirkon torpparit ja mäkitupalaiset pitää vapauttaa. Sillä kannanotolla onnistuttiin suututtamaan arkkipiispa Gustaf Johansson. Hän oli sitä mieltä, että liiton kannanotto on "huonoa kiihotusta".

Pahat kielet sanovat, että ay-liike on aina niin negatiivinen. Mutta meillä Pappisliitossa tavataan suhtautua erilaisiin asioihin myönteisesti. Esimerkiksi

sotavuosina liitossa oli paljon optimismia. Vaikka liiton jäsenistä kaatui sodassa peräti 10 %, niin keskustoimikunta katsoi, että jäsenkato ei suoranaisesti vaikuttanut liiton tulevaisuuden näkymiin.

Voitteko arvata, mikä oli viimeinen linnake yhteiskunnassa, jossa palkoista ei sovittu vaan työnantaja määräsi ne yksipuolisesti? Aivan oikein, kirkkohän se.

Vuonna 1975 sitten vihdoinkin saatiin virkaehtosopimusjärjestelmä.

Arkkipiispa Martti Simojoki joutui kirkolliskokouksessa tentattavaksi, että miksi kirkko tulee muuta yhteiskuntaa 35 vuotta jäljessä. Hänellä oli siihen papillinen vastaus: "kesti aikaa ymmärtää, ettei kristillinen usko oikeuttanut 'holhoamaan toista ihmistä'".

Sopimusjärjestelmän tulo kirkkoon vasta oli hienoa aikaa. Papitkin saivat ensimmäisen viikkovapaapäivän. Ja lakko-oikeuden. Tosin sitä pidettiin "täysin evankeliumin vastaisena" ja "avoimena rikoksena pappisvalaa kohtaan". Professori Osmo Tiililäkin masentui.

Vaan kyllä se palkka on, mikä pappiakin kiinnostaa. Raamatussakin sanotaan, että työmies on palkkansa ansainnut. Papit ovat palkkana saaneet kyllä rahaakin, mutta pitkään sijasta annettiin virka-asunto, viljelysalaa, metsästysoikeus, kyydityksiä, halkoja – rikkaassa seurakunnassa ehkä jopa koivuhalkoja. Taistelu kokonaispalkan puolesta kesti vuosikymmeniä; vielä 1990-luvun alussa papeille maksettiin osa palkasta luonnossa.

Joskus kyllä on ollut sellainenkin aika, että joku pappi on saanut liitonkin mielestä liikaa palkkaa. Nimittäin 1950-luvulla Helsingin pitäjän kappalainen nautti vielä kymmenyksiä eli sai palkkseen 10 % kirkollisverosta. Jos systeemi olisi edelleen sama, tämä pappi saisi palkkseen 10 % Vantaan seurakuntayhtymän kirkollisverosta eli 2,5 miljoonaa vuodessa.

Toinen asia, joka on aina kiinnostanut, on työaika. Tai oikeastaan vapaa-aika. Siitä on puhuttu erityisen paljon nyt 2020-lukua lähestyttäessä, ihan Fingerporissakin. Sarjakuvassa pappi kertoo Heimolle, että hän ei pidä vapaapäiviä, "koska saatanakaan ei niitä pidä". Heimo vastaa papille, että sinulla on epäilyttäviä roolimalleja.

Pappisliiton ensimmäinen satavuotinen on ollut niin mielenkiintoinen, että tekee mieli profetoida toinen samanmoinen heti tähän perään. Etenkin jos kannanotot ovat "haihattelun ja ruikutuksen sijaan" "hyvää kiihotusta". Eiköhän siis nosteta malja 100-vuotiaalle Pappisliitolle. Liiton malja!